

Na osnovu Amandmana LXXXII tačka 1. stav 7. na Ustav Republike Crne Gore, Skupština Republike Crne Gore, na sjednici održanoj 12. oktobra 1992. godine, donijela je

O D L U K U
O PROGLAŠENJU USTAVA REPUBLIKE CRNE GORE*

Prolašava se Ustav Republike Crne Gore, koji je usvojila Skupština Republike Crne Gore na sjednici održanoj 12. oktobra 1992. godine.

Broj 02-2893
Podgorica, 12. oktobra 1992. godine

SKUPŠTINA REPUBLIKE CRNE GORE

Predsjednik,
Dr Risto Đ. Vukčević, s.r.

Na osnovu istorijskog prava crnogorskog naroda na sopstvenu državu stečenog u vjekovnim borbama za slobodu;

na osnovu privrženosti građana Crne Gore slobodi, demokratiji, jednakosti među ljudima i prijateljstvu među narodima;

na osnovu uvjerenja da je priroda izvor zdravlja, duhovnosti i kulture ljudskog roda, a država čuvar svetinje i čistote prirode;

na osnovu odluke građana da Crna Gora, kao suverena i ravnopravna republika, nastavi da živi u zajedničkoj državi Jugoslaviji -

Skupština Republike Crne Gore, u težnji da trajno obezbijedi i učvrsti blagodeti mira, čovječnosti, pravde i slobode,

usvaja i proglašava

---

* Ustav Republike Crne Gore objavljen je u "Službenom listu RCG", broj 48 od 13.oktobra 1992.godine.

**U S T A V
REPUBLIKE CRNE GORE**

PRVI DIO

OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Država

Crna Gora je demokratska, socijalna i ekološka država.
Crna Gora je republika.
Crna Gora je članica Savezne Republike Jugoslavije.

Član 2

Suverenost

Crna Gora je suverena u pitanjima koja nije prenijela u nadležnost Savezne Republike Jugoslavije.
Suverenost pripada građanima.
Građani ostvaruju vlast neposredno i preko slobodno izabраних predstavnikа.
O promjeni državnog statusа, oblika vladavine i promjeni granice ne može se odlučivati bez prethodno sprovedenog referenduma građana.

Član 3

Demokratija

Ne može se uspostaviti niti priznati vlast koja ne proističe iz slobodno izražene volje građana.

Član 4

Vladavina prava

Država počiva na vladavini prava.
Vlast je vezana Ustavom i zakonom.

Član 5

Podjela vlasti

Vlast u Crnoj Gori uređuje se po načelu podjele vlasti na zakonodavnu, izvršnu i sudsku.
Zakonodavnu vlast vrši Skupština, izvršnu vlast Vlada, a sudsku vlast sudovi.
Crnu Goru predstavlja predsjednik Republike.
Ustavnost i zakonitost štiti Ustavni sud.

Član 6

Državni simboli

Crna Gora ima grb, zastavu i himnu.

Član 7

Glavni grad

Glavni grad Crne Gore je Podgorica.

Prestonica

Prestonica Crne Gore je Cetinje.

Član 8

Teritorija

Teritorija Crne Gore je jedinstvena i neotuđiva.
Crna Gora se teritorijalno organizuje u opštine.

Član 9

Jezik i pismo

U Crnoj Gori u službenoj upotrebi je srpski jezik ijekavskog izgovora. Ravnopravno je ćiriličko i latiničko pismo.

U opštinama u kojima većinu ili značajan dio stanovništva čine pripadnici nacionalnih i etničkih grupa u službenoj upotrebi su i njihovi jezici i pisma.

Član 10

Državljanstvo

U Crnoj Gori postoji crnogorsko državljanstvo.

Niko ne može biti lišen crnogorskog državljanstva, niti prava da promijeni to državljanstvo.

Član 11

Vjeroispovijesti

Pravoslavna crkva, Islamska vjerska zajednica, Rimokatolička crkva i druge vjeroispovijesti su odvojene od države.

Vjeroispovijesti su ravnopravne i slobodne u vršenju vjerskih obreda i vjerskih poslova.

Vjeroispovijesti samostalno uređuju svoju unutrašnju organizaciju i vjerske poslove, u granicama pravnog poretka.

Država materijalno pomaže vjeroispovijesti.

Član 12

Zakonodavstvo

Zakonom se, u skladu sa ustavom, uređuju:

1. način ostvarivanja sloboda i prava ako je to neophodno za njihovo ostvarivanje;
2. način osnivanja, organizacija i nadležnosti organa vlasti i postupak pred tim organima ako je to neophodno za njihovo funkcionisanje;
3. sistem lokalne samouprave;
4. druga pitanja od interesa za Republiku.

Član 13

Granice sloboda

U Crnoj Gori slobodno je sve što Ustavom i zakonom nije zabranjeno.

Svako je obavezan da se pridržava Ustava i zakona.

Javni funkcioner obavezan je da savjesno i čestito obavlja funkciju i odgovoran je za to.

DRUGI DIO

SLOBODE I PRAVA

Član 14

Osnov

Slobode i prava ostvaruju se na osnovu ustava.

Član 15

Sloboda i jednakost

Građani su slobodni i jednaki, bez obzira na bilo kakvu posebnost ili lično svojstvo.

Svi su pred zakonom jednaki.

Član 16

Nepovredivost

Slobode i prava su nepovredivi.

Svako je obavezan da poštuje slobode i prava drugih.

Zloupotreba sloboda i prava protivustavna je i kažnjiva.

Član 17

Zaštita

Svako ima pravo na jednaku zaštitu svojih sloboda i prava u zakonom utvrđenom postupku.

Pravo žalbe

Svakome se jamči pravo na žalbu ili drugo pravno sredstvo protiv odluke kojom se rješava o njegovom pravu ili na zakonu zasnovanom interesu.

Član 18

Pravna pomoć

Svako ima pravo na pravnu pomoć.

Pravnu pomoć pružaju advokatura, kao samostalna i nezavisna služba i druge službe.

Član 19

Životna sredina

Svako ima pravo na zdravu životnu sredinu i na blagovremeno i potpuno obavještanje o njenom stanju.

Svako je obavezan da čuva i unapređuje životnu sredinu.

1. Lične slobode i prava

Član 20

Nepovredivost ličnosti

Jamči se nepovredivost fizičkog i psihičkog integriteta čovjeka, njegove privatnosti i ličnih prava.

Jamči se dostojanstvo i sigurnost čovjeka.

Član 21

Smrtna kazna

Život čovjeka je neprikosnoven.

Smrtna kazna može se propisati i izreći samo za najteže oblike teških krivičnih djela.

Član 22

Lišenje slobode

Svako ima pravo na ličnu slobodu.

Lice lišeno slobode mora odmah biti obaviješteno, na svom jeziku ili na jeziku koji razumije, o razlozima lišenja slobode.

Lice lišeno slobode istovremeno mora biti upoznato da nije dužno ništa da izjavi.

Na zahtjev lica lišenog slobode organ je dužan da o lišenju slobode odmah obavijesti njegove najbliže.

Lice lišeno slobode ima pravo da na njegovom saslušanju prisustvuje branilac koga izabere.

Nezakonito lišavanje slobode je kažnjivo.

Član 23

Pritvor

Lice za koje postoji osnovana sumnja da je izvršilo krivično djelo može, na osnovu odluke nadležnog suda, biti pritvoreno i zadržano u pritvoru, samo ako je to neophodno radi vođenja krivičnog postupka.

Pritvorenom licu mora se uručiti obrazloženo rješenje u času pritvaranja ili najdocije u roku od 24 časa od pritvaranja. Protiv ovog rješenja to lice ima pravo žalbe, o kojoj sud odlučuje u roku od 48 časova.

Trajanje pritvora mora biti svedeno na najkraće vrijeme.

Pritvor može trajati po odluci prvostepenog suda najduže tri mjeseca od dana pritvaranja. Ovaj rok se može odlukom višeg suda produžiti još za tri mjeseca. Ako se do isteka tih rokova ne podigne optužnica, okrivljeni se pušta na slobodu.

Pritvor maloljetnika ne može trajati duže od 60 dana.

Član 24

Poštovanje ličnosti

Jamči se poštovanje ljudske ličnosti i dostojanstva u krivičnom i svakom drugom postupku, u slučaju lišenja, odnosno ograničenja slobode i za vrijeme izvršavanja kazne.

Zabranjeno je i kažnjivo svako nasilje nad licem koje je lišeno slobode, odnosno kojem je sloboda ograničena, kao i svako iznuđivanje priznanja i izjava.

Zaštita fizičkog integriteta

Niko ne smije biti podvrgnut mučenju, ponižavajućem kažnjavanju i postupanju.

Zabranjeno je vršiti na čovjeku, bez njegove dozvole, medicinske i druge oglede.

Član 25

Načelo zakonitosti

Niko ne može biti kažnjen za djelo koje, prije nego što je učinjeno, nije bilo predviđeno zakonom ili propisom zasnovanom na zakonu kao kažnjivo djelo, niti mu se može izreći kazna koja za to djelo nije bila predviđena.

Krivična djela i krivične sankcije određuju se zakonom.

Niko ne može biti smatran krivim za krivično djelo dok to ne bude utvrđeno pravosnažnom odlukom suda.

Naknada štete

Lice koje je neosnovano lišeno slobode ili je neosnovano osuđeno ima pravo na naknadu štete od države.

Pravo na odbranu

Svakome se jamči pravo na odbranu i pravo da uzme branioca pred sudom ili drugim organom nadležnim za vođenje postupka.

Član 26

Blaži zakon

Krivična i druga kažnjiva djela utvrđuju se i kazne za njih izriču po zakonu ili propisu zasnovanom na zakonu koji je važio u vrijeme izvršenja djela, osim ako je novi zakon ili propis zasnovan na zakonu blaži za učinioca.

Član 27

Ne bis in idem

Niko ne može dva puta odgovarati za isto kažnjivo djelo.

Član 28

Kretanje i nastanjivanje

Građaninu se jamči sloboda kretanja i nastanjivanja.

Sloboda kretanja i nastanjivanja može se ograničiti samo ako je to neophodno za vođenje krivičnog postupka, sprečavanje širenja zaraznih bolesti ili za odbranu Savezne Republike Jugoslavije.

Član 29

Stan

Stan je nepovrediv.

Službeno lice smije ući u stan ili druge prostorije protiv volje njegovog držaoca i u njima vršiti pretres na osnovu odluke suda.

Pretres se vrši u prisustvu dva svjedoka.

Službeno lice smije ući u tuđi stan ili druge prostorije i bez odluke suda i vršiti pretres bez prisustva svjedoka ako je to neophodno radi neposrednog hvatanja učinioca krivičnog djela ili radi spasavanja ljudi i imovine.

Član 30

Tajna pisma

Tajna pisma i drugih sredstava opštenja je nepovrediva.

Od načela nepovredivosti tajne pisma i drugih sredstava opštenja može se odstupiti na osnovu odluke suda ako je to neophodno za vođenje krivičnog postupka ili za odbranu Savezne Republike Jugoslavije.

Član 31

Podaci o ličnosti

Jamči se zaštita podataka o ličnosti.

Zabranjena je upotreba podataka o ličnosti van namjene za koju su prikupljeni.

Svako ima pravo na bude upoznat sa prikupljenim podacima o ličnosti koji se na njega odnose, kao i pravo na sudsku zaštitu u slučaju njihove zloupotrebe.

2. Političke slobode i prava

Član 32

Biračko pravo

Građanin Crne Gore koji je navršio 18 godina života ima pravo da bira i da bude biran.

Biračko pravo se ostvaruje na izborima.

Biračko pravo je opšte i jednako.

Izbori su slobodni i neposredni, a glasanje je tajno.

Član 33

Inicijativa, predstavka i peticija

Svako ima pravo da pokrene inicijativu, podnese predstavku, peticiju ili predlog državnom organu i da dobije odgovor.

Niko ne može biti pozvan na odgovornost, niti trpjeti druge štetne posljedice zbog stavova iznijetih u inicijativi, predstavci, peticiji ili predlogu, osim ako je time učinio krivično djelo.

Član 34

Slobode čovjeka

Jamči se sloboda ubjeđenja i savjesti.

Jamči se sloboda misli i javnog izražavanja mišljenja, sloboda vjerovanja, javnog ili privatnog ispovijedanja vjere, kao i sloboda izražavanja nacionalne pripadnosti, kulture i upotrebe svog jezika i pisma.

Niko nije obavezan da se izjašnjava o svom mišljenju, vjeri i nacionalnoj pripadnosti.

Član 35

Sloboda štampe

Jamči se sloboda štampe i drugih vidova javnog obavještavanja.

Građani imaju pravo da u sredstvima javnog obavještavanja izražavaju i objavljuju svoja mišljenja.

Izdavanje novina i javno obavještavanje drugim sredstvima dostupno je svima, bez odobrenja, uz upis kod nadležnog organa.

Radio-difuzni sistem uređuje se zakonom.

Član 36

Odgovor, ispravka, naknada štete

Jamči se pravo na odgovor i pravo na ispravku objavljenog netačnog podatka ili obavještenja, kao i pravo na naknadu štete prouzrokovane objavljivanjem netačnog podatka ili obavještenja.

Član 37

Cenzura štampe

Zabranjena je cenzura štampe i drugih vidova javnog obavještavanja.

Rasturanje štampe

Niko ne može spriječiti rasturanje štampe i širenje drugih obavještenja, osim ako se odlukom suda utvrdi da se njima poziva na nasilno rušenje ustavnog poretka, narušavanje teritorijalne cjelokupnosti Crne Gore i Savezne Republike Jugoslavije, kršenje zajamčenih sloboda i prava, ili izaziva nacionalna, rasna ili vjerska mržnja i netrpeljivost.

Član 38

Sloboda govora

Jamči se sloboda govora i javnog istupanja.

Član 39

Sloboda zbora

Građanima se jamči sloboda zbora i drugog mirnog okupljanja, bez odobrenja, uz prethodnu prijavu nadležnom organu.

Sloboda zbora i drugog mirnog okupljanja građana može se privremeno ograničiti odlukom nadležnog organa radi sprečavanja ugrožavanja zdravlja i morala ili radi bezbjednosti ljudi i imovine.

Član 40

Sloboda udruživanja

Građanima se jamči sloboda političkog, sindikalnog i drugog udruživanja i djelovanja, bez odobrenja, uz upis kod nadležnog organa.

Država pomaže politička, sindikalna i druga udruženja, kad za to postoji javni interes.

Član 41

Zabrana organizovanja

Zabranjeno je političko organizovanje u državnim organima.

Profesionalni pripadnici policije ne mogu biti članovi političkih stranaka.

Sudije, sudije Ustavnog suda i državni tužilac ne mogu biti članovi organa političkih stranaka.

Član 42

Tajne i paravojne organizacije

Zabranjeno je djelovanje političkih, sindikalnih i drugih organizacija koje je usmjereno na nasilno rušenje ustavnog poretka, narušavanje teritorijalne cjelokupnosti Crne Gore i Savezne Republike Jugoslavije, kršenje zajamčenih sloboda i prava čovjeka i građanina ili izazivanje nacionalne, rasne, vjerske i druge mržnje ili netrpeljivosti.

Zabranjeno je osnivanje tajnih organizacija i neregularnih vojski.

Član 43

Neravnopravnost i netrpeljivost

Protivustavno je i kažnjivo svako izazivanje i podsticanje nacionalne, rasne, vjerske i druge neravnopravnosti, kao i izazivanje i raspirivanje nacionalne, rasne, vjerske i druge mržnje ili netrpeljivosti.

Član 44

Građani i međunarodne organizacije

Građani imaju pravo učešća u regionalnim i međunarodnim nevladinim organizacijama.

Građani imaju pravo obraćanja međunarodnim institucijama radi zaštite svojih sloboda i prava zajamčenih Ustavom.

3. Ekonomske, socijalne i kulturne slobode i prava

Član 45

Svojina

Jamči se pravo svojine.

Niko ne može biti lišen prava svojine niti mu se pravo svojine može ograničiti, osim kada to zahtijeva javni interes utvrđen zakonom ili na osnovu zakona, uz naknadu koja ne može biti niža od tržišne.

Član 46

Nasleđivanje

Jamči se pravo nasleđivanja.

Član 47

Privređivanje i preduzetništvo

Jamči se sloboda privređivanja i sloboda preduzetništva.

Zabranjeni su svaki akt i radnja kojima se stvara ili podstiče monopolski položaj i sprečava tržišno privređivanje.

Član 48

Ograničavanje svojine i privređivanja

Pravo svojine i sloboda privređivanja mogu se ograničiti zakonom, odnosno uredbom sa zakonskom snagom, za vrijeme vanrednog stanja, neposredne ratne opasnosti ili ratnog stanja.

Član 49

Porezi

Svako je obavezan da plaća poreze i druge dažbine.

Član 50

Autorska prava

Jamči se sloboda stvaranja i objavljivanja naučnih i umjetničkih djela, naučnih otkrića i tehničkih izuma, a njihovim stvaraocima moralna i imovinska prava.

Član 51

Opšta opasnost

Svako je obavezan da učestvuje u sprečavanju i otklanjanju opšte opasnosti.

Član 52

Pravo na rad

Svako ima pravo na rad, na slobodan izbor zanimanja i zapošljavanja, na pravične i humane uslove rada i na zaštitu za vrijeme nezaposlenosti.

Zabranjen je prinudni rad.

Član 53

Prava zaposlenih

Zaposleni imaju pravo na odgovarajuću zaradu.

Zaposleni imaju pravo na ograničeno radno vrijeme i plaćeni odmor.

Zaposleni imaju pravo na zaštitu na radu.

Omladina, žene i invalidi uživaju posebnu zaštitu na radu.

Član 54

Štrajk

Zaposleni imaju pravo na štrajk radi zaštite svojih profesionalnih i ekonomskih interesa.

Zaposleni u državnim organima i profesionalni pripadnici policije nemaju pravo na štrajk.

Član 55

Socijalno osiguranje

Obaveznim osiguranjem zaposleni obezbjeđuju sebi i članovima porodice sve oblike socijalnog osiguranja.

Država obezbjeđuje materijalnu sigurnost građaninu koji je nesposoban za rad i nema sredstava za život, kao i građaninu koji nema sredstava za život.

Član 56

Zaštita invalida

Invalidima se jamči posebna zaštita.

Član 57

Zdravstvena zaštita

Svako ima pravo na zaštitu zdravlja.

Djeca, trudnice i stara lica imaju pravo na zdravstvenu zaštitu iz javnih prihoda, ako to pravo ne ostvaruju po nekom drugom osnovu.

Član 58

Brak

Brak se može zaključiti samo uz slobodan pristanak žene i muškarca.

Član 59

Porodica

Porodica uživa posebnu zaštitu.

Roditelji su obavezni da brinu o djeci, da ih vaspitavaju i školuju.

Djeca su obavezna da se staraju o svojim roditeljima kojima je potrebna pomoć.

Član 60

Majka i dijete

Majka i dijete uživaju posebnu zaštitu.

Djeca rođena van braka imaju ista prava i obaveze, kao i djeca rođena u braku.

Član 61

Zloupotreba djece

Zabranjena je zloupotreba djece.

Zabranjeno je zapošljavanje djece i maloljetnika na poslovima štetnim za njihovo zdravlje i razvoj.

Član 62

Školovanje

Svako ima pravo na školovanje pod jednakim uslovima.

Osnovno školovanje je obavezno i za njega se ne plaća školarina.

Član 63

Autonomija univerziteta

Jamči se autonomija univerziteta, visokoškolskih i naučnih ustanova.

Član 64

Nauka, kultura i umjetnost

Država pomaže i podstiče razvoj prosvjete, nauke, kulture, umjetnosti, sporta, fizičke i tehničke kulture.

Država štiti naučne, kulturne, umjetničke i istorijske vrijednosti.

Član 65

Država i priroda

Država štiti životnu sredinu.

Sloboda privređivanja i sloboda preduzetništva ograničene su zaštitom životne sredine.

4. Lokalna samouprava

Član 66

Lokalna samouprava

Jamči se pravo na lokalnu samoupravu.

Lokalna samouprava ostvaruje se u opštinama i glavnom gradu.

Građani u lokalnoj samoupravi odlučuju neposredno i preko slobodno izabраниh predstavnika o određenim javnim i drugim poslovima od neposrednog interesa za lokalno stanovništvo.

Organi lokalne samouprave u opštini su skupština i predsjednik opštine.

Republika pomaže lokalnu samoupravu.

5. Posebna prava pripadnika nacionalnih i etničkih grupa

Član 67

Zaštita identiteta

Pripadnicima nacionalnih i etničkih grupa jamči se zaštita nacionalnog, etničkog, kulturnog, jezičkog i vjerskog identiteta.

Zaštita prava pripadnika nacionalnih i etničkih grupa ostvaruje se u skladu sa međunarodnom zaštitom ljudskih i građanskih prava.

Član 68

Jezik, pismo, školovanje i informisanje

Pripadnici nacionalnih i etničkih grupa imaju pravo na slobodnu upotrebu svog jezika i pisma, pravo na školovanje i pravo na informisanje na svom jeziku.

Član 69

Simboli

Pripadnici nacionalnih i etničkih grupa imaju pravo na upotrebu i isticanje nacionalnih simbola.

Član 70

Udruživanje

Pripadnici nacionalnih i etničkih grupa imaju pravo osnivanja prosvjetnih, kulturnih i vjerskih udruženja, uz materijalnu pomoć države.

Član 71

Nastavni programi

Nastavni programi prosvjetnih ustanova obuhvataju i istoriju i kulturu nacionalnih i etničkih grupa.

Član 72

Jezik

Pripadnicima nacionalnih i etničkih grupa jamči se pravo na upotrebu svog jezika u postupku pred državnim organima.

Član 73

Zastupljenost

Pripadnicima nacionalnih i etničkih grupa jamči se pravo srazmjerne zastupljenosti u javnim službama, organima državne vlasti i lokalne samouprave.

Član 74

Kontakti

Pripadnici nacionalnih i etničkih grupa imaju pravo da uspostavljaju i održavaju nesmetane kontakte sa građanima van Crne Gore sa kojima imaju zajedničko nacionalno i etničko porijeklo, kulturno i istorijsko nasljeđe, kao i vjerska ubjeđenja, bez štete za Crnu Goru.

Pravo obraćanja

Pripadnici nacionalnih i etničkih grupa imaju pravo učešća u regionalnim i međunarodnim nevladinim organizacijama, kao i pravo obraćanja međunarodnim institucijama radi zaštite svojih sloboda i prava zajamčenih Ustavom.

Član 75

Ostvarivanje prava

Posebna prava pripadnika nacionalnih i etničkih grupa ne mogu se ostvariti suprotno Ustavu, načelima međunarodnog prava i načelu teritorijalne cjelovitosti Crne Gore.

Član 76

Savjet za zaštitu

Radi očuvanja i zaštite nacionalnog, etničkog, kulturnog, jezičkog i vjerskog identiteta pripadnika nacionalnih i etničkih grupa i ostvarivanja njihovih prava utvrđenih Ustavom, u Crnoj Gori se obrazuje Republički savjet za zaštitu prava pripadnika nacionalnih i etničkih grupa.

Republičkim savjetom za zaštitu prava pripadnika nacionalnih i etničkih grupa rukovodi predsjednik Republike.

Sastav i nadležnosti Republičkog savjeta utvrđuje Skupština.

TREĆI DIO

UREĐENJE VLASTI

1. Skupština

Član 77

Sastav i izbor

Skupštinu čine poslanici koje biraju građani neposrednim i tajnim glasanjem, na osnovu opšteg i jednakog biračkog prava.

Poslanik se bira na šest hiljada birača.

Samostalnost poslanika

Poslanik se opredjeljuje i glasa po sopstvenom uvjerenju i ne može biti opozvan.

Profesionalnost

Poslanik ima pravo da funkciju obavlja profesionalno.

Član 78

Mandat

Mandat Skupštine traje četiri godine.

Za vrijeme ratnog stanja, mandat Skupštine produžava se do uspostavljanja mira.

Na predlog najmanje 25 poslanika, Vlade ili predsjednika Republike, Skupština može skratiti mandat.

Član 79

Imunitet

Poslanik uživa imunitet.

Poslanik ne može biti pozvan na odgovornost za govor i glas u Skupštini.

Protiv poslanika ne može se pokrenuti krivični postupak, niti odrediti pritvor bez prethodnog odobrenja Skupštine.

Poslanik može biti pritvoren bez odobrenja Skupštine ako je zatečen u vršenju krivičnog djela za koje je propisana kazna u trajanju dužem od pet godina zatvora.

Imunitet, kao i poslanik, uživaju: predsjednik Republike, članovi Vlade, sudije, sudije Ustavnog suda i državni tužilac.

Član 80

Predsjednik i potpredsjednik

Skupština ima predsjednika i jednog ili više potpredsjednika, koje bira iz svog sastava, na vrijeme od četiri godine.

Predsjednik predstavlja Skupštinu, raspisuje izbore za predsjednika Republike i vrši druge poslove utvrđene poslovníkom Skupštine.

Član 81

Nadležnost

Skupština:

2. donosi Ustav;
3. donosi zakone, druge propise i opšte akte;
4. donosi prostorni plan Crne Gore, budžet i završni račun;
5. utvrđuje načela za organizaciju državne uprave;
6. potvrđuje međunarodne ugovore iz nadležnosti Republike;
7. raspisuje republički referendum;
8. raspisuje javne zajmove i odlučuje o zaduživanju Crne Gore;
9. bira i razrješava predsjednika i članove Vlade, predsjednika i sudije Ustavnog suda, predsjednike i sudije svih sudova;
10. imenuje i razrješava državnog tužioca i druge funkcionere;
11. daje amnestiju za krivična djela utvrđena republičkim zakonom;
12. vrši i druge poslove utvrđene Ustavom.

Član 82

Zasijedanja

Skupština radi na redovnim i vanrednim zasijedanjima.

Redovno zasijedanje održava se dva puta godišnje, u skladu sa Poslovníkom Skupštine.

Prvo redovno zasijedanje počinje prvog radnog dana u martu, a drugo prvog radnog dana u oktobru.

Vanredno zasijedanje saziva se na zahtjev najmanje trećine ukupnog broja poslanika, predsjednika Republike i predsjednika Vlade.

Član 83

Odlučivanje

Skupština odlučuje ako sjednici prisustvuje više od polovine ukupnog broja poslanika, a odluke donosi većinom glasova prisustvniha poslanika, ako Ustavom nije drukčije određeno.

Skupština odlučuje većinom glasova ukupnog broja poslanika o zakonima kojima se uređuje način ostvarivanja sloboda i prava, uređuje izborni sistem, utvrđuju materijalne obaveze građana, uređuju državni simboli, o razrješenu predsjednika Republike, o izboru Vlade i povjerenju Vladi, o raspisivanju referenduma, o skraćivanju mandata i o svom poslovníku.

Član 84

Raspuštanje Skupštine

Skupština se raspušta ako ne izabere Vladu u roku od 60 dana od dana kada predsjednik Republike predloži kandidata za predsjednika Vlade.

Skupština se ne može raspustiti za vrijeme ratnog stanja, neposredne ratne opasnosti ili vanrednog stanja.

Ako Skupština duže vrijeme ne obavlja nadležnosti utvrđene Ustavom, Vlada može, pošto sasluša mišljenje predsjednika Skupštine i predsjednika klubova poslanika u Skupštini, raspustiti Skupštinu.

Vlada ne može raspustiti Skupštinu ako je pokrenut postupak glasanja o nepovjerenju Vladi.

Raspuštanje Skupštine utvrđuje ukazom predsjednik Republike i određuje datum izbora za novu Skupštinu.

Član 85

Predlaganje zakona

Pravo predlaganja zakona, drugog propisa ili opšteg akta imaju Vlada, poslanik i najmanje šest hiljada birača.

2. Predsjednik Republike

Član 86

Izbor

Predsjednika Republike biraju građani neposrednim i tajnim glasanjem, na osnovu opšteg i jednakog biračkog prava, na vrijeme od pet godina.

Za vrijeme ratnog stanja mandat predsjednika Republike se produžava do uspostavljanja mira.

Isto lice može biti izabrano za predsjednika Republike najviše dva puta.

Član 87

Prestanak mandata

Mandat predsjednika Republike prestaje istekom vremena na koje je biran, razrješenjem ili ostavkom.

Predsjednika Republike može razriješiti Skupština samo kad Ustavni sud utvrdi da je povrijedio Ustav.

Postupak za utvrđivanje povrede Ustava pokreće Skupština.

Član 88

Nadležnost

Predsjednik Republike:

1. predstavlja Republiku u zemlji i inostranstvu;
2. proglašava ukazom zakone;
3. raspisuje izbore za Skupštinu;
4. predlaže Skupštini kandidata za predsjednika Vlade, predsjednika i sudije Ustavnog suda;
5. predlaže Skupštini raspisivanje republičkog referenduma;
6. daje pomilovanja za krivična djela propisana republičkim zakonom;
7. daje odlikovanja i priznanja;
8. vrši i druge poslove utvrđene Ustavom.

Predsjednik Republike je član Vrhovnog savjeta odbrane.

Član 89

Proglašavanje zakona

Predsjednik Republike ukazom proglašava zakon u roku od sedam dana od dana njegovog usvajanja.

Predsjednik Republike može, u roku od sedam dana od dana usvajanja zakona, zahtijevati da Skupština ponovo odlučuje o zakonu.

Predsjednik Republike je dužan da proglasi ponovo usvojeni zakon.

Član 90

Vršenje funkcije

U slučaju prestanka mandata predsjednika Republike, do izbora novog predsjednika, kao i u slučaju privremene spriječenosti predsjednika da obavlja svoju funkciju, tu funkciju obavlja predsjednik Skupštine, odnosno predsjednik Vlade ako je Skupština raspuštena.

3. Vlada

Član 91

Sastav

Vladu čine predsjednik, jedan ili više potpredsjednika i ministri.

Predsjednik

Predsjednik Vlade rukovodi Vladom.

Član 92

Izbor

Kandidat za predsjednika Vlade iznosi u Skupštini svoj program i predlaže sastav Vlade. Ako Skupština ne prihvati program, predsjednik Republike, u roku od 10 dana, predlaže novog kandidata za predsjednika Vlade.

Član 93

Nespojivost funkcije

Član Vlade ne može vršiti poslaničku i drugu javnu funkciju, niti profesionalno obavljati drugu djelatnost.

Član 94

Nadležnost

Vlada:

1. utvrđuje i vodi unutrašnju i spoljnu politiku;
2. predlaže i izvršava zakone, druge propise i opšte akte;
3. donosi uredbe, odluke i druge akte za izvršavanje zakona;
4. zaključuje međunarodne ugovore iz nadležnosti Republike;
5. predlaže prostorni plan, budžet i završni račun Republike;
6. utvrđuje organizaciju i način rada državne uprave;
7. vrši nadzor nad radom ministarstava i drugih organa uprave, poništava i ukida njihove akte;
8. donosi uredbe sa zakonskom snagom za vrijeme vanrednog stanja, neposredne ratne opasnosti ili rata, ako Skupština nije u mogućnosti da se sastane, koje je dužna podnijeti na potvrdu Skupštini čim ona bude u mogućnosti da se sastane;
9. vrši i druge poslove utvrđene Ustavom i zakonom.

Član 95

Ostavka

Vlada i član Vlade mogu podnijeti ostavku.

Ostavka predsjednika Vlade smatra se ostavkom Vlade.

Razrješenje

Predsjednik Vlade može predložiti Skupštini da razriješiti člana Vlade.

Član 96

Pitanje povjerenja

Vlada može u Skupštini postaviti pitanje svog povjerenja.

Član 97

Pitanje nepovjerenja

Skupština može izglasati nepovjerenje Vladi.

Predlog da se glasa o nepovjerenju može podnijeti najmanje deset poslanika.

O nepovjerenju Vladi glasa se najranije tri dana od podnošenja predloga.

Ako je Vlada dobila povjerenje, predlog za glasanje o nepovjerenju iz istih razloga ne može se podnijeti u roku kraćem od 90 dana od dana glasanja.

Član 98

Prestanak mandata

Vladi prestaje mandat prestankom mandata Skupštine, raspuštanjem Skupštine, podnošenjem ostavke i kad izgubi povjerenje.

Vlada koja je izgubila povjerenje, koja je podnijela ostavku ili joj je prestao mandat zbog raspuštanja Skupštine, vrši funkciju do izbora nove Vlade.

Član 99

Državna uprava

Poslove državne uprave vrše ministarstva i organi uprave.

Prenošenje i povjeravanje

Pojedini poslovi državne uprave mogu se zakonom prenijeti na lokalnu samoupravu.

Pojedini poslovi državne uprave mogu se propisom Vlade povjeriti lokalnoj samoupravi, ustanovama i pravnim licima.

4. Sudstvo i državni tužilac

Član 100

Samostalnost i nezavisnost

Sudstvo je samostalno i nezavisno.

Sud sudi na osnovu Ustava i zakona.

Član 101

Sudsko vijeće

Sud sudi u vijeću, osim kada je zakonom određeno da sudi sudija pojedinac.

Sudije

Sudsku funkciju vrši sudija i sudija porotnik.

Član 102

Javnost suđenja

Rasprava pred sudom je javna.

Izuzetno, sud može isključiti javnost sa rasprave ili njenog dijela.

Član 103

Stalnost funkcije

Sudijska funkcija je stalna.

Sudiji prestaje funkcija ako to sam zatraži, kad ispuni uslove za ostvarivanje prava na starosnu penziju i ako je osuđen na безусловnu kaznu zatvora.

Sudija se razrješava dužnosti ako je osuđen za djelo koje ga čini nedostojnim za vršenje sudijske funkcije, ako nestručno ili nesavjesno obavlja sudijsku funkciju ili ako trajno izgubi sposobnost za vršenje sudijske funkcije.

Sudija ne može biti premješten protiv svoje volje.

Član 104

Vrhovni sud

Vrhovni sud je najviši sud Republike.

Član 105

Državni tužilac

Državni tužilac vrši poslove krivičnog gonjenja, ulaže pravna sredstva radi zaštite ustavnosti i zakonitosti i zastupa Republiku u imovinsko-pravnim odnosima.

Nadležnost

Državni tužilac vrši svoju funkciju na osnovu Ustava i zakona.

Mandat

Državni tužilac se imenuje na vrijeme od pet godina.

Član 106

Nespojivost funkcije

Sudija i državni tužilac ne mogu vršiti poslaničku i drugu javnu funkciju, niti profesionalno obavljati drugu djelatnost.

ČETVRTI DIO

USTAVNOST I ZAKONITOST

Član 107

Ustavnost i zakonitost

Zakon mora biti saglasan sa Ustavom, a drugi propis i opšti akt sa Ustavom i zakonom.

Član 108

Vacatio legis

Zakon, drugi propis i opšti akt objavljuje se prije stupanja na snagu.

Zakon, drugi propis i opšti akt stupa na snagu najranije osmog dana od dana objavljivanja.

Izuzetno, kad za to postoje razlozi utvrđeni u postupku donošenja, može se predvidjeti da zakon, drugi propis ili opšti akt stupa na snagu najranije danom objavljivanja.

Član 109

Povratno dejstvo

Zakon, drugi propis i opšti akt ne može imati povratno dejstvo.

Izuzetno, pojedine odredbe zakona, ako to zahtijeva javni interes, utvrđen u postupku donošenja zakona, mogu imati povratno dejstvo.

Član 110

Zakonitost pojedinačnih akata

O zakonitosti pojedinačnih akata, kojima organi državne uprave i organi sa javnim ovlaštenjima rješavaju o pravima ili obavezama, odlučuje sud u upravnom sporu, ako za određenu stvar nije predviđena druga sudska zaštita.

Izuzetno, u određenim vrstama upravnih stvari, upravni spor se može isključiti zakonom.

Ustavni sud

Član 111

Sastav suda

Ustavni sud ima pet sudija.

Izbor

Sudija Ustavnog suda bira se na vrijeme od devet godina i ne može biti ponovo biran.

Sudija Ustavnog suda bira se iz reda istaknutih pravnika sa najmanje 15 godina rada u struci.

Mandat

Predsjednik Ustavnog suda bira se iz reda sudija Ustavnog suda, na vrijeme od tri godine.

Nespojivost funkcije

Predsjednik i sudija Ustavnog suda ne može vršiti poslaničku i drugu javnu funkciju, niti profesionalno obavljati drugu djelatnost.

Član 112

Prestanak funkcije

Sudiji Ustavnog suda prestaje funkcija prije isteka vremena na koje je izabran ako to sam zatraži, kad ispuni uslove za starosnu penziju i ako je osuđen na bezuslovnu kaznu zatvora.

Razrješenje

Sudija Ustavnog suda razrješava se dužnosti ako je osuđen za djelo koje ga čini nedostojnim za vršenje funkcije ili ako trajno izgubi sposobnost za vršenje funkcije sudije Ustavnog suda.

Suspenzija

Ustavni sud može odlučiti da sudija Ustavnog suda protiv koga je pokrenut krivični postupak ne vrši dužnost dok taj postupak traje.

Član 113

Nadležnost

Ustavni sud:

1. odlučuje o saglasnosti zakona sa Ustavom;
2. odlučuje o saglasnosti drugih propisa i opštih akata sa Ustavom i zakonom;
3. utvrđuje da li je predsjednik Republike povrijedio Ustav;
4. odlučuje o ustavnim žalbama zbog povrede, pojedinačnim aktom ili radnjom, sloboda i prava čovjeka i građanina utvrđenih Ustavom, kad takva zaštita nije u nadležnosti Saveznog ustavnog suda i kada nije predviđena druga sudska zaštita;
5. rješava sukob nadležnosti između upravnih i sudskih organa, sukob nadležnosti između ovih organa i organa lokalne samouprave i sukob nadležnosti između jedinica lokalne samouprave;
6. odlučuje o saglasnosti akata političke stranke i udruženja građana;
7. odlučuje o zabrani rada političkih stranaka i udruženja građana;
8. odlučuje o izbornim sporovima i sporovima u vezi s referendumom, koji nijesu u nadležnosti redovnih sudova;
9. vrši druge poslove utvrđene Ustavom.

Ustavni sud može odlučivati o ustavnosti i zakonitosti akata koji su prestali da važe, ako od prestanka važenja do pokretanja postupka nije proteklo više od jedne godine.

Član 114

Pokretanje postupka

Svako može dati inicijativu za pokretanje postupka za ocjenjivanje ustavnosti i zakonitosti.

Postupak pred Ustavnim sudom pokreću državni organi i pravna lica kad ocijene da im je povrijeđeno pravo ili interes aktom čija se ustavnost i zakonitost osporava.

Ustavni sud može i sam pokrenuti postupak za ocjenjivanje ustavnosti i zakonitosti.

Član 115

Prestanak važenja

Kad Ustavni sud utvrdi da zakon, drugi propis ili opšti akt nije u saglasnosti s Ustavom, odnosno zakonom, taj zakon, drugi propis ili opšti akt prestaje da važi danom objavljivanja odluke Ustavnog suda.

Privremena naredba

U toku postupka, do donošenja odluke, Ustavni sud može narediti da se obustavi izvršavanje pojedinačnog akta ili radnje koji su preduzeti na osnovu zakona, drugog propisa ili opšteg akta čija se ustavnost, odnosno zakonitost ocjenjuje, ako bi njihovim izvršenjem mogle nastupiti neotklonjive štetne posljedice.

Član 116

Odluka

Ustavni sud odlučuje većinom glasova sudija.

Odluka Ustavnog suda je opšteobavezna i izvršna.

Odluke Ustavnog suda objavljuju se zajedno sa mišljenjima sudija koji nijesu glasali za odluku.

Kad je to potrebno, izvršenje odluke Ustavnog suda obezbjeđuje Vlada.

P E T I D I O

PROMJENA USTAVA

Član 117

Predlog za promjenu

Predlog za promjenu Ustava može podnijeti najmanje deset hiljada birača, najmanje 25 poslanika, predsjednik Republike i Vlada.

Predlog za promjenu Ustava sadrži odredbe čije se promjene traže i obrazloženje.

O predlogu za promjenu Ustava odlučuje Skupština dvotrećinskom većinom svih poslanika.

Ako predlog za promjenu Ustava nije usvojen, isti predlog ne može se ponoviti prije isteka jedne godine od dana kada je predlog odbijen.

Član 118

Amandmani

Promjena Ustava vrši se amandmanima na Ustav.

Nacrt

Skupština utvrđuje nacrt amandmana na Ustav.

O promjeni Ustava Skupština odlučuje dvotrećinskom većinom svih poslanika.

Član 119

Bitne promjene i novi ustav

Ako se predlog za promjenu Ustava odnosi na odredbe o državnom statusu i obliku vladavine, ako se njima sužavaju slobode i prava ili ako se predlaže donošenje novog ustava, danom usvajanja predloga Skupština se raspušta, a nova Skupština saziva u roku od 90 dana od dana kad je predlog usvojen.

Nova Skupština odlučuje dvotrećinskom većinom svih poslanika samo o onim promjenama Ustava koje sadrži usvojeni predlog, odnosno o usvojenom predlogu za donošenje novog ustava.

Š E S T I D I O

ZAVRŠNE ODREDBE

Član 120

Ustavni zakon

Za sprovođenje Ustava Republike Crne Gore donijeće se ustavni zakon.

Ustavni zakon proglašava se i stupa na snagu istovremeno sa Ustavom Republike Crne Gore.

Član 121

Stupanje na snagu

Ovaj ustav stupa na snagu danom proglašenja.